

Bogfinke, sortspætte og allike

De gamle bøgetræer (1)

Træerne i skovens eneste gamle bøgebevoksning er mere end 100 år gamle. Umiddelbart ser de sunde og raske ud, men det er bedrag. Træerne har lidt betydelig skade på grund af tørke, og derfor er mange af dem fjernet i årenes løb. De tilbageværende træer har mange indre skader der gør veddet mindre værdifuldt, og det meste kan kun bruges til brænde. Til gengæld har træerne stor naturmæssig værdi, og mange af dem får lov at stå tilbage som "ruiner" til glæde for fugle, insekter og svampe.

Sortspætten har gennem årene hakket redehuller i de gamle bøgetræer til gavn for mange andre dyr, som står i kø for at overtage kasserede redehuller, bl.a. vilde bier, skovgedehamse, flagermus, egern, skovmår, skovspurve, hulduer og alliker. Allikerne er ofte så påtrængende, at de formår at jage sortspætten fra hus og hjem i utide.

Malmkæret - en afskåret strandsump (2)

Malmkæret var oprindeligt en lavning i stenalderhavets bund, som blev til en strandsump, da landet hævede sig. Kæret vil med tiden udvikle sig til en højmose, hvis det får lov at ligge urørt og tørpumpningen af Klint Sø ophører.

Østsiden af Malmkæret er formentlig oprindelig natur. Her findes et meget specielt plantesamfund med bl.a. bregnen Strudsvinge. Det er en sjælden bregneart, der kun vokser vildt få steder i Danmark. Også resten af Malmkæret og Skovlyngen har en særegen vegetation, selvom tagrør dominerer store dele af området. Tidligere høstede skovdistriktet tagrør til tækning af skovens huse. I dag høstes kun sporadisk for at forny rørskovene og på den måde pleje arealet. Under krigen blev der gravet tørv i kæret.

Skovlyngen (3)

Landsbyen Klint brugte Skovlyngen som græsningsareal, før skoven blev anlagt. Af ukendte årsager er Skovlyngen aldrig blevet plantet til med skov. Skovlyngen danner en smuk overgang mellem Sonnerup Skov og Klint Bakker. Når du ser bakkerne i perspektiv kan du fornemme, at de under ældre stenalder har ligget som en ø af moræneler i det barske Kattegat. Skovlyngen har sit navn fra tidligere, hvor området var lyngklædt. I dag har græsset overtaget, fordi der i nyere tid er gødet på de magre jorder, men du kan stadig finde pragtfulde pletter af vilde blomster fra eng og overdrev. Brugen af gødning ophørte i 1980'erne og de vilde blomster får igen bedre vilkår. Dette gavner de mange sommerfugle og andre insekter og dermed også de mange fugle, som søger deres føde her.

Kysten (4)

Sonnerup Skov har en 3 km lang kystlinie ud til Kattegat. I kystskræntens profil kan du i de øverste lag se rundslebne sten som et synligt bevis på, at landjorden er hævet havbund. Inde i skoven kan du se den samme slags sten i den blottede jord ved muldvarpeskud og væltede træer trukket op med rod. Når du forlader skoven kan du nemt genkende den gamle kystskrænt, der især er markant ved Sonnerupvej.

Landet ved Sonnerup er hævet ca. 4 1/2 meter siden istiden og hæver sig stadig. Tidligere blev der samlet kugleflint langs kysten, og uden for skoven fandtes kugleflintlejer. Kugleflint blev brugt til at knuse/pulverisere cement ved produktion i rotéovne. Flintkuglerne er i dag erstattet af stålkugler. Flinten findes i skrivekridtet, normalt i ca. 40 meters dybde, men netop her ved Klint kommer kridtet helt op til overfladen.

Under 2. verdenskrig var kysten her et vigtigt udskibningssted. Det var Frihedsrådets såkaldte Nordrute for jøder på flugt til Sverige. Fiskere fra Odden havn havde det farefulde hverv at sejle jøderne til Sverige, og kutterne skulle være hjemme inden det blev morgen og før tyskerne anede uråd.

Fortroptræ med engelsk græs, kornet stenbræk og revling i forgrunden

Plantelivet langs kysten (5)

Vinden, saltet og sandet har formet træer og buske langs kysten. De er lavest ud mod stranden og bliver så højere og højere efterhånden som der skabes læ. Bemærk især de lave omfangsrige træer af hvidgran eller bjergfyr, der kun er 2 meter høje men mere end 5 meter i diameter. De kaldes "Fortroptræer", dvs. træer der står foran og afbøder vindens kraft og giver læ for de bagved voksende træer.

De første 50-100 meter fra kysten er skoven derfor et tæt og knudret krat, der stedvis har karakter af troldekov. Det ses særlig tydeligt ved de to punkter mærket med X. Yderst består krattet af slåen og hvidgran efterfulgt af eg, iblandet bævreasp - og stedvis røn og guldregn. De tåler alle det barske klima.

Floraen nær kysten består også af planter der kan klare sig på den fattige, tørre vindblæste bund. De mest karakteristiske planter er revling, blodrød storkenæb, kornet stenbræk og engelskgræs.

Velkommen til Sonnerup Skov

Det mest fascinerende ved Sonnerup Skov er, at den overhovedet eksisterer, sandfygning og tørke var hårde modspillere for skoven, da den blev anlagt i løbet af 1800-tallet. I dag er skoven under hurtig forandring. Ren nåleskov ændres til blandet skov af både nåle- og løvtræer, så skoven fremtræder mere lys og åben. Den får i langt højere grad end tidligere lov til at udvikle sig på sine egne præmisser. God tur i skoven!

Adgang til skoven: Da skoven er offentligt ejet, må du færdes overalt døgnet rundt. Alle skovveje er navngivet/nummereret på natursten opsat langs Hovedvejen. Du kan komme til skoven 3 steder: i øst fra Klint by ad Skovløbervej, i syd fra Oddenvej ad Sonnerupvej og i vest fra Lumsås ad Nordre Strandvej (se kortet).

Vandreruter: På kortet er afmærket en gul rute på ca. 6 km. Turen er også markeret i skoven med gule pletter på træer og sten.

Handicapforhold: Det meste af den afmærkede rute kan benyttes af kørestolsbrugere. Visse steder, f.eks. på stien langs kysten, kan stierne kun passeres af kørestolsbrugere med hjælpere.

Hunde: Hunde er velkomne i skoven, men de skal føres i snor.

Primitiv overnatning: I den nordvestlige ende af skoven findes en primitiv overnatningsplads som frit kan benyttes.

Lystfiskeri: Det er tilladt at fiske fra kysten. Hvis du er mellem 18 og 65 år skal du have gyldigt fisketegn.

Sonnerup Skov administreres af Naturstyrelsen, Vestsjælland. Find flere oplysninger på www.nst.dk.

● Sonnerup Skov

Vandreture nr. 20

Serien "Vandreture" er foldere over udvalgte naturområder, som bl.a. fås på biblioteker og turistbureauer eller hentes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

www.nst.dk • Tlf: 7254 3000

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

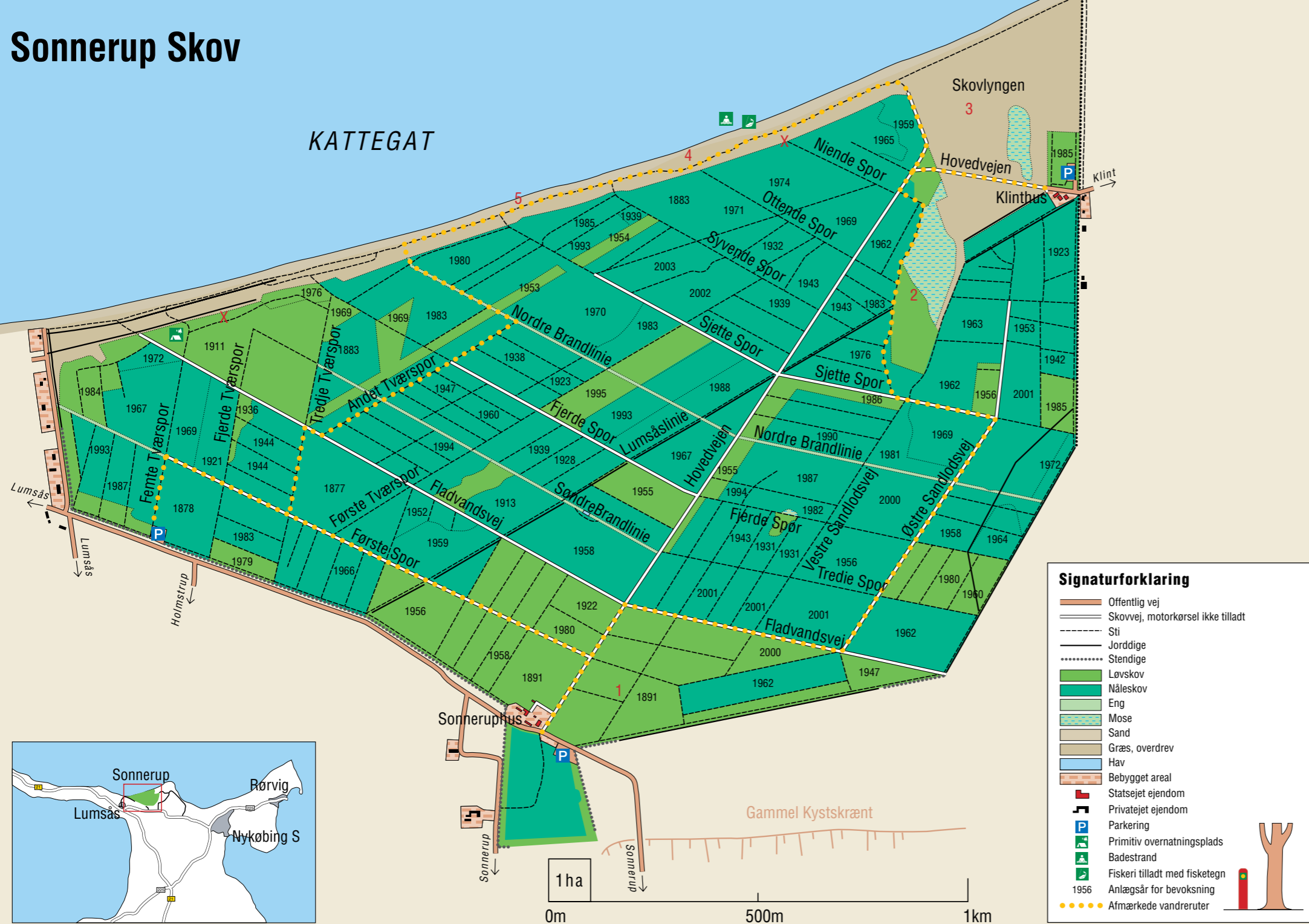
Sonnerup Skov

020 2015. Grafisk tilrettelægning og kort: Parabole. Forsidefoto: Dina Wiedner. Tegninger: Poul Andersen. Tryk: Rosendatts a/s. Denne tryksag bærer det nordiske miljømærke Svanen. Licensnr. 5041 0457

Sonnerup Skov

KATTEGAT

Signaturforklaring

- Offentlig vej
- Skovvej, motorkørsel ikke tilladt
- - - Sti
- Jorddige
- Stendige
- Løvskov
- Nåleskov
- Eng
- Mose
- Sand
- Græs, overdrev
- Hav
- Bebygget areal
- Statsejet ejendom
- Privatejet ejendom
- P Parkering
- Primitiv overnatningsplads
- Badestrand
- Fiskeri tilladt med fisketegn
- 1956 Anlægsår for bevoksning
- ● ● ● Afmærkede vandruter

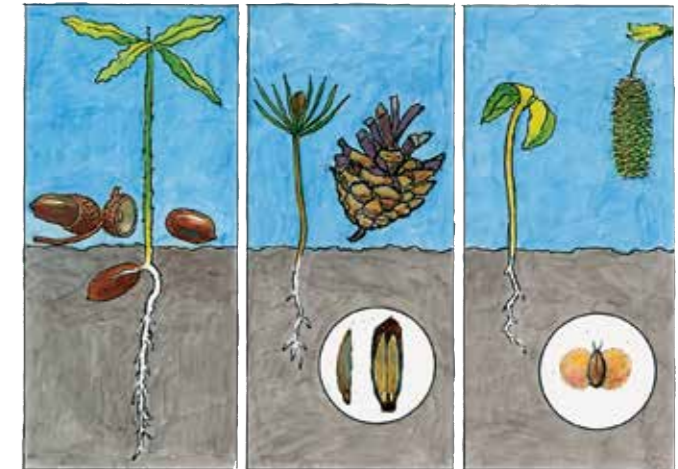

Skovens historie

Skoven er anlagt på hævet havbund, som her er meget næringsfattig. For et par hundrede år siden var området bevokset med lyng, og skoven hed da også Sonnerup Lyng i begyndelsen. Det skulle vise sig at blive et ufatteligt slid at ændre de 290 ha lynghede til skov. Sonnerup Skov blev til i forlængelse af det storstilede nationale skovrejsningsprojekt, der blev sat i gang i 1763 for at sikre Danmarks selvforsyning med træ, samt forhindre sandflugt i at ødelægge yderligere værdifuld landbrugsjord. På det tidspunkt var kun 4% af Danmark dækket af skov, og skovene kunne ikke længere dække samfundets store behov for træ til f.eks. skibe, huse, redskaber og brænde.

Skoven blev plantet over en periode på næsten 100 år fra 1802 til engang i 1890'erne. I starten mislykkedes alt på grund af sandfygning og tørke. I 1820'erne startede man forfra ved først at opsætte et dobbelt flettet risgærde parallelt med kysten. I læ af risgærdet blev der plantet et bælte af de hårdføre træarter, Bjergfyr og Østrigsk fyr, som voksede op og dannede et levende læbælte. Disse to træarter klarede sig godt i det barske landskab, og denne gang lykkedes tilplantningen. Du kan stadig skimte risgærdet som en sandvold i det nordvestlige hjørne af skoven, ca. 120 meter fra kysten.

Skoven er også i dag sårbar overfor klimatiske svingninger. F.eks. fik tørken i 1960 alle nye planter til at gå ud, ligesom også storme medfører store ødelæggelser. Stormen den 3. december 1999 betød f.eks. at mange af de gamle træer væltede. Det så voldsomt ud, men allerede få år efter har naturen og skovdistriktet i fællesskab slettet de værste spor efter stormens hærgen.

Eg Skovfyr Birk

Fra plantage til skov

Hidtil har et væsentligt formål med skovdriften været at producere tømmer af god kvalitet. Det er fortsat et mål, men hensynet til naturen og befolkningens muligheder for at bruge skoven er i dag vigtigere end den egentlige træproduktion.

Skoven er i dag så veletableret og frodig, at træernes frø kan spire i skovbunden og nye træer vokse op af sig selv. Især eg, skovfyr og birk sår sig viligt, og det skal fremover udnyttes i skovdriften. Dette sammen med de seneste års storme vil med tiden få skoven til at fremstå mere varieret og udviske plantagepræget.